

Sygn. akt V Ka 70/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Radomiu V Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Kobylski

Protokolant: st. sekr. sąd. Damian Zieliński

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2016 r.

sprawy **M. W.**

syna E. i M. z domu S., ur. (...) w R.

obwinionego o wykroczenie z art. 96 § 3 kw w zw. z art. 78 ustęp 4 Ustawy Prawo o Ruchu Drogowym

na skutek apelacji wniesionej przez obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomiu

z dnia 12 października 2015 r. Sygn. akt II W 489/15

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zasądza od obwinionego M. W. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 80 (osiemdziesiąt) złotych tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

SSO Marcin Kobylski

Sygn. akt V Ka 70/16

UZASADNIENIE

M. W. został obwiniony o to, że jako użytkownik pojazdu marki S. o nr rej. (...) dnia 2 października 2014 r. w Straży Miejskiej w R., nie wskazał osoby, która to w dniu 21 sierpnia 2014 r. o godz. 16:29 na ul. (...) w R., kierując nim, przekroczyła dozwoloną prędkość na terenie zabudowanym o 27 km/h,

to jest o czyn z art. 96 § 3 kw w zw. z art. 78 ustęp 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym

Sąd Rejonowy w Radomiu w II Wydziale Karnym wyrokiem z dnia 12 października 2015 roku w sprawie o sygnaturze akt II W 489/15 obwinionego M. W. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu wykroczenia i za to na podstawie art. 96 § 1 kw w zw. z art. 39 § 1 i 2 kw wymierzył mu karę nagany oraz zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 (sto) złotych tytułem zwrotu zryczałtowanej równowartości wydatków postępowania.

Apelację od tego wyroku wniósł obwiniony na podstawie art. 447 § 1 kpk w zw. z art. 109 § 2 kpw zaskarżając rozstrzygnięcie Sądu I instancji w całości i na podstawie art. 427 § 1 kpk w zw. z art. 109 § 2 kpw zarzucając mu:

1. nieprawidłowe przyjęcie, iż obwiniony w dniu 2.10.2014r. w Straży Miejskiej w R. jako użytkownik pojazdu marki S. o nr rej. (...) nie wskazał osoby, która to w dniu 21.08.2014r. o godz.16:29 na ul. (...) w R., kierując nim, przekroczyła dozwoloną prędkość na terenie zabudowanym o 27 km/h gdy w rzeczywistości do takiego zdarzenia nie doszło,
2. błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, iż obwiniony w swym piśmie z dnia 29.09.2014r. zażądał jedynie uzupełnienia materiału dowodowego, gdy w rzeczywistości obwiniony faktycznie zażądał uzupełnienia nadesłanych dokumentów o zdjęcie pojazdu -"w krytycznym momencie z widoczną twarzą kierowcy wskazując jednocześnie, iż najprawdopodobniej sprawcą czynu opisanego w przesłanym raporcie jest któryś z (...) Spółki deklarując także, że po otrzymaniu żądanych danych postara się udzielić precyzyjnej odpowiedzi co do osoby kierującej w/w pojazd w oznaczonym czasie,
3. nieprawidłowe przyjęcie, że oskarżyciel publiczny zadośćuczynił mojej prośbie z 29.09.2014r. umożliwiając mi tym samym realizację obowiązku, o którym mowa w art. 78 ust. 4 . u.p.r.d, w sytuacji gdy materiał dowodowy wskazuje, że Straż Miejska w R. zbagatelizowała moją prośbę uniemożliwiając mi tym samym udzielenie satysfakcjonującej odpowiedzi na wezwanie,
4. poczynienie wybiórczej analizy materiału dowodowego akcentującej brak wskazania kierowcy pojazdu opisanego w raporcie nie zważając jednocześnie, iż właściciel pojazdu faktycznie nie musi prowadzić ewidencji komu użyczył dany pojazd w oznaczonym czasie, doręczone Spółce zdjęcie rzeczywiście jest niewyraźne, a samo wezwanie zostało przekazane adresatowi ponad miesiąc po zajściu uniemożliwiając tym samym dostarczenie Straży Miejskiej miarodajnej odpowiedzi kto prowadził pojazd marki S. nr rej. (...) (...) 21.08.2014r,
5. poczynienie dowolnej oceny materiału dowodowego, w szczególności pisma obwinionego z 29.09.2014r. poprzez przyjęcie, iż M. W. w korespondencji z oskarżycielem publicznym nie wskazał alternatywnie kręgu osób mogących kierować wskazanym pojazdem w oznaczonym czasie zważywszy, że w piśmie z 29.09.2014r. nadmieniałem, że najprawdopodobniej sprawcą czynu opisanego w raporcie z 10.09.2014r. jest któryś z pracowników (...) sp. z o.o.,
6. przedwczesne przyjęcie, że do zdarzenia opisanego w raporcie oskarżyciela publicznego doszło 21.08.2014r. o godzinie 16:29 w sytuacji, gdy w załączniku do pisma z dnia 7.10.2014r. świadek G. wskazywał, iż chodzi o zajście z 21.08.2014r., do którego miało dojść o godzinie 8:24,
7. dowolną ocenę zgromadzonych dowodów przejawiającą się w przyjęciu, że pojazd marki S. nr rej. (...) (...) jest użytkowany wyłącznie przez (...) sp. z o.o.,
8. ocenę dowodów sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego sprowadzającą się do tezy, że obwiniony po określeniu kręgu osób mogących użytkować samochód będący własnością Spółki był nadal zobligowany do dalszej współpracy w wykryciu sprawcy czynu z 21.08.2014 r,
9. zaniechanie pochylenia się nad treścią zeznań świadka P. G.,
10. zaniechanie rozważenia przez Sąd I instancji czy obwiniony nie działał w stanie wyższej konieczności poprzez ochronę prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości bowiem gdyby obwiniony wskazał kogokolwiek jako sprawcę czynu z 21.08.2014r. mógłby się narazić na odpowiedzialność karną z art. 234 k.k.,
11. nie wyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na jakich dowodach Sąd I instancji oparł się wydając takie, a nie inne, rozstrzygnięcie i dlaczego nie uznano dowodów przeciwnych,
12. zaniechanie wyjaśnienia podstawy prawnej zapadłego wyroku,
13. zaniechanie wznowienia przewodu sądowego i zrealizowania wskazanych w nim wniosków dowodowych w sytuacji gdy po jego zamknięciu do akt sprawy dołączono dowód potwierdzający rozbieżność w relacji oskarżyciela publicznego co do godziny w której miało dojść do zdarzenia z udziałem samochodu należącego do Spółki 21.08.2014r.,

14. uchylenie przez Sąd I instancji szeregu pytań obwinionego skierowanych do świadka G. na okoliczność rozbieżności wskazywanych w zarzucie 13 apelacji, w sytuacji gdy doszło do oznaczonych wypaczeń, a są one relewantne zważywszy na okoliczności faktyczne sprawy,

15. bezpodstawne oddalenie wniosku dowodowego obwinionego złożonego na rozprawie w dniu 7.10.2014r. o przesłuchanie Strażniczki Miejskiej Pani K. W. na okoliczność rozbieżności w materiale dowodowym, o których mowa w zarzucie 13 apelacji w sytuacji gdy wskazane wypaczenia znalazły odzwierciedlenie w materiale dowodowym sprawy i są one istotne dla realiów rozpoznawanej sprawy,

16. zaniechanie poczynienia w uzasadnieniu wyroku na jakiej podstawie przypisano mi winę za ten czyn oraz czy przypisano mi winę umyślną czy też nieumyślną, a także czy działałem w zamiarze bezpośrednim czy też ewentualnym lub jakie reguły ostrożności swym zachowaniem miałem naruszyć.

Powołując się na powyższe zarzuty obwiniony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie go od przypisanego czynu i orzeczenie o kosztach postępowania na zasadzie art. 118 § 2 kpw, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wywiedziona apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Odnosząc się na wstępie do wniosku zawartego w środku odwoławczym obwinionego wskazać należy, iż brak było jakichkolwiek podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w Radomiu do ponownego rozpoznania. Kontrola zapadłego orzeczenia wykazała, że Sąd orzekający prawidłowo przeprowadził postępowanie, opierając rozstrzygnięcie stosownie do dyspozycji art. 410 kpk w zw. z art. 82 § 1 kpw o całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Materiał dowodowy, który stanowił podstawę wyrokowania oceniony został zgodnie z regułami zawartymi w art. 7 kpk, a więc swobodnie, z uwzględnieniem zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, a tok rozumowania Sądu znalazł wystarczające odzwierciedlenie w pisemnych motywach wyroku. Kontrola odwoławcza wyroku nie wykazała także błędów zarówno na etapie gromadzenia i przeprowadzania dowodów jak również ich oceny.

Brak szczegółowego ustosunkowania się przez Sąd meriti, stosownie do wymogów art. 424 § 1 pkt 1 i 2 kpk, które dowody uznał za wiarygodne i dlaczego, a którym przyznania tego waloru odmówił oraz niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku, nie mogły natomiast stanowić podstawy uchylenia wyroku, albowiem pomimo tych niedostatków uzasadnienia materiał dowodowy nie pozostawia żadnych wątpliwości co do sprawstwa oraz winy M. W. w zakresie przypisanego mu czynu. Uzasadnienie wyroku sporządzane jest natomiast już po wydaniu wyroku, a więc uchybienie rygorom odnoszącym się do jego zawartości merytorycznej nie może stanowić obrazy prawa procesowego mającego wpływ na treść orzeczenia (art. 438 pkt 2 kpk). Naruszenie przepisu art. 424 § 1 pkt 1 kpk mogłoby natomiast wywrzeć wpływ na treść rozstrzygnięcia jedynie w sposób pośredni tj. wtedy, gdy wykazana zostanie obraza art. 7 kpk, zaś sąd orzekający nie ustosunkuje się do zaistniałych sprzeczności lub pominię w analizie dowód istotny albo nie rozważy okoliczności na korzyść oskarżonego. W realiach rozpoznawanej sprawy Sąd Odwoławczy nie stwierdził tego rodzaju uchybień.

Sąd I instancji dokonał także prawidłowej oceny prawnej zachowania przypisanego obwinionemu M. W. uznając, że zrealizowało znamiona wykroczenia stypizowanego w art. 96 § 3 kw. Z akt postępowania wynika wprawdzie, że w pierwszym piśmie skierowanym przez obwinionego w odpowiedzi na wezwanie Straży Miejskiej w R., M. W. rzeczywiście deklarował wolę współpracy w ramach czynności wyjaśniających w celu ustalenia sprawcy wykroczenia zarejestrowanego w dniu 21 sierpnia 2014 roku. Współpracę tę uzależnił jednak od przedstawienia mu czytelnej fotografii kierowcy pojazdu marki S. o nr rej. (...) należącej do spółki (...), pozwalającej na określenie tożsamości kierującego. Tymczasem wynikający z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym obowiązek właściciela lub posiadacza pojazdu do wskazania na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd

do kierowania lub używania w oznaczonym czasie ma charakter bezwarunkowy. Jego istnienie nie jest w żaden sposób uzależnione od przedstawienia właścicielowi lub użytkownikowi pojazdu jakichkolwiek informacji lub materiałów przez uprawniony do uzyskania informacji organ. Zatem w sytuacji otrzymania przedmiotowego żądania, właściciel lub posiadacz pojazdu ma obowiązek się do niego zastosować, z wyłączeniem sytuacji określonych w art. 78 ust. 4 ustawy Prawo o ruchu drogowym, mianowicie, gdy pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec. Okoliczności takie w niniejszej sprawie jednak nie wystąpiły. W pozostałych sytuacjach, w przypadku uchybienia obowiązkowi wynikającemu art. 78 ust. 4 ustawy, właściciel lub posiadacz pojazdu podlega odpowiedzialności za wykroczenie stypizowane w art. 96 § 3 kw. Obwiniony nie mógł żądać zatem od Straży Miejskiej w R. przedstawienia jakichkolwiek informacji ułatwiających identyfikację kierowcy, a zwłaszcza uzależniać od tego faktu odpowiedzi na skierowane do niego żądanie. Organ ten nie miał zaś obowiązku udzielać obwinionemu jakichkolwiek informacji w tym zakresie. W interesie właściciela lub posiadacza leży zatem posiadanie wiedzy, kto używa jego pojazd, a brak tej wiedzy w przypadku popełnienia wykroczenia drogowego przez inną niż właściciel lub posiadacz osobę i niemożność ustalenia jej tożsamości, poza wyłączeniami wspomnianymi powyżej – obciąża ten właśnie podmiot.

Brak karnoprawnego zabezpieczenia art. 78 ust. 4 ustawy Prawo o ruchu drogowym prowadziłby bowiem do tego, że obowiązek wskazania, komu został powierzony pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, byłby powszechnie ignorowany, stając się martwą literą prawa. W konsekwencji ustalanie sprawców przestępstw i wykroczeń drogowych w wielu przypadkach byłoby w ogóle niemożliwe, a efekt zapobiegawczy i wymuszający przestrzeganie przepisów o bezpieczeństwie w ruchu drogowym z użyciem radarów praktycznie żaden. Brak art. 96 § 3 kw spowodowałby zaś, że w sytuacji naruszenia przepisów prawa o ruchu drogowym, utrwalonego za pomocą urządzenia rejestrującego, właściciele lub posiadacze pojazdu notorycznie uchylaliby się od obowiązku wskazania, komu powierzyli pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. W konsekwencji system automatycznej kontroli prędkości pojazdów nie spełniłby zakładanego celu, tzn. wymuszania przestrzegania ograniczeń prędkości i tym samym ograniczenia liczby wypadków drogowych oraz ich ofiar. Obwiniony zatem winien posiadać wiedzę co do tego, kto kierował należącym do spółki pojazdem, względnie dostarczyć uprawnionemu organowi takich informacji, które pozwoliłyby na ustalenie tożsamości osoby mogącej być sprawcą wykroczenia drogowego.

Wskazanie natomiast wyłącznie, że pojazdem kierował najprawdopodobniej jeden z pracowników firmy (...) sp. z o.o. z całą pewnością nie czyniło zadość obowiązkowi wynikającemu z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym i słusznie zostało uznane przez Sąd I instancji jako niewystarczające. Tym bardziej nie sposób uznać oświadczenia o tej treści wbrew temu co podnosi obwiniony, jako alternatywne wskazanie potencjalnych użytkowników pojazdu. M. W., jako prezes spółki niewątpliwie dysponował listą pracowników spółki. Mógł zatem spełnić nałożony na niego przez Straż Miejską w R. obowiązek poprzez alternatywne wskazanie konkretnych osób, chociażby nawet wszystkich pracowników spółki mogących kierować należącym do firmy (...) pojazdem marki S. o nr rej. (...) w dniu 21 sierpnia 2014 roku w R.. Wówczas zadaniem Straży Miejskiej byłoby podjęcie dalszych czynności wyjaśniających. Tym samym obwiniony miał pełną i obiektywną możliwość uwolnienia się od odpowiedzialności określonej w art. 96 § 3 kw, z której to możliwości nie skorzystał.

Skarżący ma wprawdzie rację co do tego, iż po uzyskaniu statusu osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia określonego w art. 96 § 3 kw, z racji przysługującego mu uprawnienia do odmowy składania wyjaśnień, nie miał już obowiązku spełnienia żądania do udzielenia informacji na temat potencjalnego sprawcy lub sprawców wykroczenia zarejestrowanego w dniu 21 sierpnia 2014 roku. Podstawę do nałożenia mandatu karnego, a następnie sporządzenia wniosku o ukaranie, wobec nieprzyjęcia mandatu, stanowiło jednak pierwotne oświadczenie obwinionego, mające miejsce przed nałożeniem na niego mandatu i pouczeniem o uprawnieniach i obowiązkach podejrzanego o popełnienie wykroczenia, w którym nie uczynił zadość skierowanemu do niego żądaniu. W tych okolicznościach argumenty uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 4 sierpnia 2015 roku sygn. akt VI Ka 544/15, odnoszące się do odmiennego stanu faktycznego, na które powołuje się skarżący, tracą w realiach niniejszej sprawy na aktualności.

Słuszny jest natomiast zarzut apelacji, iż Sąd I instancji nie określił w uzasadnieniu wyroku postaci zamiaru jaki towarzyszył obwinionemu w zakresie przypisanego mu wykroczenia. Nie powoduje to bynajmniej konieczności uchylenia orzeczenia jedynie z tego tylko powodu. Biorąc pod uwagę treść oświadczenia obwinionego w odpowiedzi

na skierowane do niego żądanie Straży Miejskiej w R., nie można mieć wątpliwości, że M. W. działał umyślnie, co najmniej z zamiarem ewentualnym. Jako prezes spółki posiadał możliwość przekazania organowi żądającemu informacji znacznie bardziej konkretne dane, będąc do tego zobowiązanym na podstawie art. 78 ust. 4 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Powołując się w nadesłanym oświadczeniu na nieczytelną fotografię wizerunku kierującego i niemożność określenia jego tożsamości, obwiniony z całą pewnością co najmniej godził się na to, iż jego oświadczenie w tym zakresie może być niewystarczające, nie przydatne wręcz, aby Straż Miejska w R. mogła podjąć dalsze czynności w sprawie zarejestrowanego wykroczenia w celu ustalenia jego sprawcy. W sposób ewidentny wskazuje to na zawinione zachowanie M. W..

Wbrew temu co podnosi autor apelacji wymagane od obwinionego zachowanie w żaden sposób nie narażałoby go na odpowiedzialność karną z art. 234 kk, gdyż spełnienie żądania uprawnionego organu w możliwie najpełniejszy sposób, w jaki mógł to uczynić obwiniony, nie stanowiłoby fałszywego oskarżenia w rozumieniu tego przepisu, lecz jedynie niewiążące w żaden sposób określenie kręgu potencjalnych osób mogących być kierowcą pojazdu, którym przekroczone prędkość. Okoliczność, na którą powołuje się w tym zakresie obwiniony niewątpliwie nie stanowi także określonego w art. 16 kw kontratypu stanu wyższej konieczności.

Nie były w stanie wzruszyć zaskarżonego wyroku także zarzuty odnoszące się do rozbieżności w zakresie czasu zarejestrowanego wykroczenia w dniu 21 sierpnia 2014 roku na ul. (...) w R., które stanowiło podstawę skierowania do obwinionego żądania wskazania kierowcy pojazdu, przy użyciu którego przekroczone dozwoloną w terenie zabudowanym prędkość. Z perspektywy odpowiedzialności obwinionego za wykroczenie z art. 96 § 3 kw podnoszona okoliczność nie ma bowiem najmniejszego znaczenia w realiach rozpoznawanej sprawy. Poza tym z dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy wynika jednoznacznie, że zarówno raport pomiaru prędkości, jak również żądanie Straży Miejskiej w R. oraz dalsze pisma kierowane do obwinionego dotyczyły przekroczenia prędkości zarejestrowanego w dniu 21 sierpnia 2014 r. o godz. 16:29, i w zakresie tego właśnie zdarzenia obwiniony zobowiązany był do udzielenia informacji o kierującym lub użytkowniku pojazdu marki S. o nr rej. (...), których przekazania odmówił. Z powyższych względów, wyjaśnienie przez Sąd Rejonowy podnoszonych przez obwinionego rozbieżności było całkowicie zbędne, stąd oddalenie w tym zakresie wniosków dowodowych M. W. należy uznać jako w pełni zasadne. Trafnie przyjął także Sąd Rejonowy, iż zeznania świadka P. G. nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, albowiem niewątpliwym faktem jest zawinione nieudzielenie przez obwinionego żądanej przez Straż Miejską w R. informacji wynika ze znajdującej się w aktach sprawy korespondencji.

Nie sposób przyznać także racji autorowi apelacji w zakresie, w jakim kwestionuje prawidłowość oznaczenia w opisie czynu miejsca i czasu przypisanego mu wykroczenia. Z całą pewnością nie może być nim, tak jak podnosi skarżący miejscowość R., gdzie doręczono obwinionemu wezwanie do udzielenia informacji. Należałoby tak przyjąć jedynie wówczas, gdyby jego zachowanie polegało na biernym zachowaniu, wyrażającym się w zignorowaniu żądania Straży Miejskiej i nieudzielaniu na nie jakiegokolwiek odpowiedzi. Tymczasem korespondencja zawierająca oświadczenie obwinionego w odpowiedzi na żądanie Straży Miejskiej nadana została w Urzędzie Pocztowym w R.. Miejscem popełnienia wykroczenia niewątpliwie jest zatem miejscowość R.. Ustalenie, iż wykroczenie popełnione zostało w siedzibie Straży Miejskiej w R. w dniu 2 października 2014 roku jest natomiast konsekwencją tego, iż oświadczenie obwinionego zostało doręczone w tym właśnie miejscu i z tą chwilą organ zapoznał się z jego treścią. Obecność obwinionego nie była w związku z powyższym konieczna dla możliwości popełnienia wykroczenia w siedzibie Straży Miejskiej w R..

Reasumując należy stwierdzić, że Sąd I instancji wyjaśnił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia okoliczności i dokonał prawidłowych ustaleń co do winy i sprawstwa obwinionego w zakresie przypisanego mu czynu. Apelacja jedynie zaś polemizowała z ustaleniami dokonanyymi przez Sąd Rejonowy. Dlatego też Sąd Okręgowy na podstawie art. 109 § 2 kpw w zw. z art. 437 § 1 kpk utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w mocy.

Orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego oparto na podstawie art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 119 kpw oraz art. 118 § 1 kpw w zw. z § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości

zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U z 2001r., Nr 118, poz. 1269).

SSO Marcin Kobyłski